

ÖVERVAKNINGSRAPPORT

Övervakning av antimikrobiell resistens i Europa 2011 Sammanfattning

De här resultaten grundar sig på uppgifter om antimikrobiell resistens (AMR) som 29 EU/EES-länder rapporterat in under 2012 (uppgifterna avser år 2011) och på trendanalyser av uppgifter som rapporterats in under perioden 2008–2011.

De visar att den antimikrobiella resistensen hos de gramnegativa patogener som övervakas (*Escherichia coli*, *Klebsiella pneumoniae* och *Pseudomonas aeruginosa*) ökar allmänt i hela Europa. Däremot verkar förekomsten av resistens hos grampositiva patogener (*Streptococcus pneumoniae*, *Staphylococcus aureus*, *Enterococcus faecium* och *Enterococcus faecalis*) stabiliseras eller till och med sjunka i vissa länder. För de flesta patogena och antimikrobiella kombinationer finns det stora skillnader mellan länderna.

Under 2011 kom det mest alarmerande belägget för att antimikrobiell resistens ökar från uppgifter om kombinerad resistens (resistens mot tredje generationens cefalosporiner, fluorokinoloner och aminoglykosider) hos *E. coli* och *K. pneumoniae*. För båda patogenerna hade över en tredjedel av de rapporterade länderna påtagligt ökande trender av kombinerad resistens de senaste fyra åren.

Den höga och ökande andelen kombinerad resistens som iakttagits för *K. pneumoniae* innebär att det för vissa patienter med livshotande infektioner bara finns ett fåtal behandlingsalternativ, t.ex. karbapenemer. Karbapenemresistens har emellertid ökat i vissa länder sedan 2010, vilket förvärrar situationen ytterligare. Kombinerad resistens är också vanlig för *P. aeruginosa*, där 15 procent av isolaten är resistent mot minst tre av klasserna av antimikrobiella läkemedel som övervakas. Den till synes ohämmade ökningen av antimikrobiell resistens hos de större gramnegativa patogenerna leder ofrånkomligen till att behandlingsalternativ går förlorade.

Parallellt med detta visar andra rapporterade trender för antimikrobiell resistens att nationella insatser för infektionskontroll och åtgärder för att begränsa resistensen är effektiva. Det framgår av trenderna för meticillinresistent *S. aureus* (MRSA), antimikrobiellt resistent *S. pneumoniae* och antimikrobiellt resistent enterokocker. För dessa tycks situationen vara allmänt stabil eller till och med förbättras i några länder. För meticillinresistent *S. aureus* (MRSA) stämmer de här iakttagelserna överens med rapporterna från några medlemsländers nationella övervakningsprogram och nyligen genomförda studier av resultaten av insatserna för infektionskontroll. Stora skillnader mellan länderna kan ses för *S. pneumoniae*, men icke-känsligheten för vanliga antimikrobiella läkemedel har hållit sig relativt stabil i Europa på senare år. Denna iakttagelse bekräftades av uppgifterna för 2011.

Den höga nivån av aminoglykosidresistens hos *E. faecalis* tycks vara stabil i Europa. Flera länder som tidigare rapporterat om relativt höga resistensnivåer har nu sjunkande trender. Förekomsten av vankomycinresistens hos *E. faecium* håller också på att stabiliseras eller sjunka.

För flera antimikrobiella och patogena kombinationer, t.ex. fluorokinolonresistens hos *E. coli*, *K. pneumoniae* och *P. aeruginosa* och för meticillinresistent *S. aureus* (MRSA) finns det en klar skillnad i Europa från norr till söder. I allmänhet rapporteras lägre resistensandelar i norra Europa och högre i södra. De här geografiska skillnaderna kan återspegla olika rutiner för infektionskontroll och antimikrobiell användning. Försiktig användning av antimikrobiella ämnen och omfattande åtgärder för infektionskontroll bör vara hörnstenar i effektiva insatser för prevention och kontroll för att minska selektionen och överföringen av bakterier med antimikrobiell resistens.